

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
 Cenzura: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglaš 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K.
 Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 394.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—		40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisnena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, 4. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoštno frankovane.
 Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K
 Poština plačana v gotovini.

Kotor.

Nas star znanec, italijanski general Bencivenga, ki nam je pred meseci pripovedoval, kako pomankljiva je za Italijo strategična meja na Julijskih Alpah in kako prednost bi imeli Jugoslovenci v slučaju pomorske vojne na svojem jadranskem bregu napram Italijanom, se peča sedaj v »Piccolo Della Sera« z Kotorom.

Skoro je že leto dni, ko se je govorilo o železniški zvezi med Beogradom in Kotorom po drinski dolini do Mikšiča v Črni gori in od tam do morja v Boki Kotsorski. Takrat je italijansko časopisje nekaj ugovarjalo takim balkanskim zvezam, pa utihnilo, ko so prišli na površje drugi železniški načrti za zvezo Beograda z Jadranskim morjem. Sedaj stopa v ospredje zopet prvi načrt, kar potrjujejo razna poročila iz Beograda, ki dostavljajo, da si namerava Jugoslavija v Boki Kotsorski zgraditi prvovrstno trgovsko pristanišče. Kotor je za to jako pripraven in more s svojimi širinami in ožinami sprejeti največje svetovno brodovje. Kotor pa je tudi vsestransko varen pred vsakim napadom z morja pa tudi z zraka, kajti sovražni zrakoplovi se z lahko koto preženejo z gorskih višin, ki obdajajo kotsorsko morje. Tako nudi Boka Kotsorska brodovju najsigurnejše zavetje ne le v mirnem, ampak tudi v vojnem času.

Kotor je velikega pomorskega pomena, Beograd pa je silno važna točka za rečni promet. V Beograd tečejo vode iz Bavorske (Dunav), iz Hrvatske (Sava), potem iz Madžarske, stekajo se tam takorekoč vse vode visokega in srednjega Podunavja. Rečne ceste so za transport obsežnega in težkega blaga najprijetnejše. Dalje je Kotor točka, na kateri je Jadran prestolici Jugoslavije najbližji. Zračna razdalja med tema dvema mestoma je manjša od one med Dunajem in Trstom ali Budimpešto in Reko. Iz tega sledi, da ako se hoče med Kotorom in Beogradom ustvariti udobno, hitro in uspešno zvezo, bo Kotor predstavljal naravno pomorsko prevažališče za blago v Beograd in iz Beograda, ki se bo posluževal po drugi strani svojih rečnih zvez. Moderni tehniki ne bo nemogoče, premagati različne težave po gorskem svetu, po kateri ima teči nameravana železnica. Tudi ne bo nedostajalo

lo vodnih sil za elektrifikacijo črte. Z ugodnimi tarifi in političnimi ter gospodarskimi dogovori more Jugoslavija orientirati vodni promet na dve točki, in sicer rečni v Beograd in pomorski v Kotor. Za Jugoslavijo pomeni zgradba železniške zveze Beograd — Kotor gospodarsko neodvisnost in jamstvo proti vsakemu riziku in škodi v slučaju vojne.

Poleg tega trgovskega načrta, ki hoče ustvariti v Kotoru prvovrstno trgovsko pristanišče, moramo imeti pred očmi še načrt, ki hoče napraviti Šibenik za pomorsko bazo jugoslovenske države. Šibenik ima strategično pozicijo, ki je najugodnejša za napad pa tudi za obrambo, kajti Šibenik je od Kotora manj oddaljen kakor Kotor od Brindisi, odkoder bi Italijani v vojnem času operirali proti Boki Kotsorski. Šibenik in sploh dalmatinska obala tvori končno naravno idealno bazo za lahke in gibčne ladje.

General Bencivenga vsklika nato: Tako se vedno bolj in bolj kažejo pogoji, ki jih je zakrivila italijanska popustljiva politika. Mislimo: ako imamo Trst in Reko, da imamo že tudi monopol za trgovino na Jadranu, ali že vidimo, da ga nam postavlja v nevarnost zveza med Beogradom in Kotorom. Mislimo: ako imamo Pulj, imamo že strategično prevlado na Jadranu, ali že nam jo postavlja v nevarnost nameravana pomorska baza v Šibeniku. Danes šele razumemo, kako je bilo logično in pravilno postopanje Jugoslovenov. S svojo intransigenco so dosegli to, kar jim je odrekal londonski pakt, in sicer, nemoteno in gotovo posest Kotora in pomorsko bazo v Šibeniku. Treba bo misliti na pomoč in sredstva proti temu. Bencivenga je odločil pero in zarobil s sabljo: »Ali so taka sredstva? Jaz mislim, da so.« Generalu moremo dati samo en odgovor: Zelo prepozno je vsako to stvarno prizadevanje. Na svoji morski obali smo gospodariji mi in v Kotoru in Šibeniku se bo vršila edino le jugoslovenska volja.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Duhovščina v Prekmurju.

Ko so naše čete pred poldrugim letom zasedle Prekmurje, je prišla za njimi izpolnjevati svojo narodno in državljansko dolžnost uradniki in druga inteligenca. Z veseljem sram in velikimi nadami. Saj je šlo za to, pridobiti materi Sloveniji in novi naši državi 100.000 zapuščenih vsemu nasilju madžarske oligarhije izpostavljenih rojakov.

Pričakovali smo, da nas sprejme vse z veseljem in da bomo našli za svoje delovanje oporo vsaj tam, kjer smo jo našli po drugih potujenih pokrajinah na primer na Koroskem; to je pri duhovščini. Toda kakšno razočaranje!

V Prekmurju je proti nam vse. Ne čuditi bi se, če rujejo proti narodni inteligenci odpuščeni notariji, učitelji in druge pijavke. Toda, da imamo ravno v duhovništvu največje sovražnike, to nas je silno nemilo presenetilo.

In vendar je to prikazen, ki se ne da tajiti. Celotno »Slovenstvo« je bilo to dejstvo povdarjeno in znani vodja SLS v Prekmurju, ki je tudi sam prišel z onstran Mure je to ponovno sam priznal in izjavil, da bi bil pripravljen po vseh svojih močeh pomagati, da bi se ti elementi odstranili in nadomestili s koroskimi in primorskimi begunci. Bilo bi delovati tudi na to, da se Prekmurje čimprej odcepi od madžarskih škofij in prideli lavantinski ali vsaj ustanovi za Prekmurje samostojen vikarijat.

Ta nevolja voditelja SLS je v vsakem oziru umljiva. Gospodje prekmurški duhovniki so namreč ne samo narodnemu pokretu sovražni, ampak za vsako organizacijo delo za lastno stranko popolnoma nesposobni. In zato g. voditelju seveda gre.

Stvar je namreč tale: Na Madžarskem je vladal v mestih in obrtnih krajih zastarel psevdoliberalizem, na deželi feudalstvo. Kakršno je bilo pri nas pred letom 1848. Ubogi kmet je poznal samo 2 gospoda na zemlji hercega ozir. druge aristokrate, ki so mu milostno za drago novce dali zemljo v zakup in pa duhovnika, ki ga je učil pokorščine proti tem višje stoječim zemljanom. Med tema dvema gospodarjema je bil najboljši sporazum, ki je prihajal obema v dobro. Radi tega je duhovščina, vzgojena v madžarskih semeniščih, bila popolnoma konservativnega duha, vajena komednega življenja, ravnanja se po starem geslu: Adorare deum trinum et bibere bonum vinum. Vsako delo med ljudstvom, vsaka organizacija je bila zopna in najhujši sovražnik ji je bil tisti, ki bi je vznemirjal v sladkem brezdelju. Druga čustva ni poznala nego zagrižen madžarski šovinizem, domačega jezika se je posluževala samo radi tega, ker so ga je morala.

Prišla pa je zasedba Prekmurja in čisto spremenila razmere. Jugoslovenska uprava je v svojem demokratiizmu in socialnem razumevanju napravila konec feudalnemu gospodarstvu in začela deliti zemljo med kmete. Volitve v konstituante so dovolile vsakemu Slovincu prosto in tajno glasovanje. Sploh prišlo je naenkrat do toliko novih stvari, da se je duhovščina prav neprijetno počutila, ker je videla, da bo konec sladke brezdelnosti. Zlasti trn v peti so ji naši idealni učitelji, ki so začeli vzbujati ljudstvo, ga učiti petja, prirejanja gledaliških predstav itd. Kaj pa šele to nesrečno Sokolstvo!

In tako je izbruhnil ves srd proti nam, ki smo prišli z najbolj nesebičnimi nameni v Prekmurje. Duhovščina je pokazala svojo pravo barvo, ki jo je dolgo časa skrivala in se priznala kar očito za fanatič. Madžaroni. Tako sohotira znani dekan Slepce v Murski Soboti nalašč vse državne slavnosti. Njegov kaplan Kranjc nastopa proti vsem slovenskim prireditvam in je največji sovražnik našega jezika v školskem pouku. In tako brez konca in kraja. V najbolj narodni občini Dolnjeje Prekmurja župnikuje človek, ki imenuje slovensko govorico lajanje in ki tako nasprotuje naši narodnosti, da si niti Klekl ne upa tam dosti govoriti. Nekaj drugi župnik v Dol. Prekmurju se izraža, kako je bilo lepo v tistih časih, ko je še gospodoval grof Zichy in je javno in očito izrekel upanje, da bo prihodnje leto delil drva že grof Zichy.

Tako postopajo madžaronski duhovniki. Toda tudi tisti, ki se delajo in imenujejo Slovence, niso veliko bolj. Vse sovražni nas Prečane. Saj se ni dolgo, kar so Kleklove »Novine« o priliki izgnanstva nekaj Madžaronov iz Dolnje Lendave pisale, da se to najbrž godi radi tega, ker zopet par »Kranjcev« potrebuje stanovanja. Nekaj rodoljubni učitelj je v popolnoma slovenski vasi priredil par predstav v korist Jugoslovenske matice. Prireditve so bile zelo slabo obiskane, naravnost bojkotirane, plakate so raztrgali in na vseh koncih in krajih se je govorilo, da deluje učitelj za brezverske namene. Da ima vse to na vesti odatni župnik, je brez dvoma. In ta župnik se imenuje narodnega in igra vlogo v javnem življenju, v Prekmurju. Če si upa ščuvati proti Jugoslovenski matici, v katerem odboru sedi vseučiliški profesor katoliški duhovnik in urednik naše edine katoliške revije »Časac« dr. Srebrnič, potem si je lahko misliti, kako nastopajo šele proti drugim narodnim društvom, n. pr. proti Sokolu. Kaka razlika med koroskim župnikom Arnušem, da umrlega dr. Kreka niti v spomin ne vzamem, in med to prekmursko psevdonarodno duhovščino.

Popolnoma se strinjamo z mnenjem, že imenovanega izvestelja in vodjo SLS v Prekmurju, da je treba čimprej poskrbeti za odstranitev madžaronskih in drugih psevdonarodnih duhovnikov in njih nadomestitev z vrnimi narodnimi koroskimi in primorskimi begunci. Tudi pozneje bo gotovo še boj med različnimi nazori v socialnem, kulturnem in drugačem oziru, pa vsaj v enem oziru bomo vsi složni do velike jugoslovenske domovine. V razmora pred revolucijo leta 1848, kakor bi hotela jih imeti velikanška večina tukajšnje duhovščine, se pa nikakor in pod nobenim pogojem ne smemo povrniti.

Skrbi zase, pusti brata!

(Avtonomistovsko geslo.)

Govoril sem z avtonomistom. Gospod je vzgojitelj, »kulturni delavec« in pa socialist. Rekel mi je: »Čakajte, demokrat! Prestavljati vas bodo v Macedonijo; takrat boste nehali biti centralisti.«

»Tako torej,« sem mu odgovoril, »tebi je domovina domovina samo, dokler ti je ra?« Nisva več dolgo govorila. Vedel sem zadosti. Videl sem tole: Gospod ne čuti na svetu dolžnosti; ne ve, da moramo baš mi vzgojitelji ljubiti najbolj one, ki so ubogi, mali in neznatni, one, ki še niso nič, ki pa bi mogli kaj postati; ne čuti, da je za človeka, ki hoče danes biti socialnega mišljenja, prava sramota, bežati od onih, ki jih je tlačila stoletna in stoletna krivica, ki niso krivi, da nimajo takega stanovanja, kakor on, gosposki »socialist«.

Spomnil sem se človeka, ki je bil v ječi ter visel med smrtno in življenjem, pa je govoril sam pri sebi: »O, če mi bo dano, si rešiti življenje in doživeti svobodno Jugoslavijo, mi bo prava sreča, podrobno in malo kulturno delo opravljati med najbolj zapuščenim našim narodom, tam doli kje v Macedoniji.« Mož, ki je to mislil, je dandanes — demokrat in še tako misli in skuša tudi tako delati.

Spomnil sem se klerikalnih avtonomistov. V službi čitajo predpisane besede: »Dajte k meni priti vsem, ki so pobabljeni, siromakli, ko se jim srce odpre, pa govore prezirno o Balkancih, bizantincih ter hočejo z avtonomijami napraviti kordon proti — zaostalim bratom! Niti trohe naj ne dobe od njihove slovenske bogate oblozene kulture, ne mize!« Dajte k meni priti samonim, ki so bogati!«, govore ti avtonomisti — niso več kristjani.

Alfonz Daudet:

Tartarin na planinah

Roman.

Konji so šli zdaj v korak. Kočijaž sam se je bil pridružil drugim tovarišem tam spredaj, in sprevod, sestavljen iz več od petnajstih kočij, ki so zaradi strmine vozile druga tik za drugo, se je pomikal prazen in tih naprej. Sluteč, da se bo zgodilo nekaj hudega, je bil Tartarin ves nemiren in si ni upal svoji sosedinji niti v oči pogledati, kakor bi se bal da ga lahko vsaka beseda, vsak pogled zaplete, če ne naravnost pa vsaj posredno v dramo, ki jo je čutil tako blizu. Toda Sonja se je neprestano in mehanično božala s cvetjem po nežni polti in ga s svojim zdaj čudno trdim pogledom očividno niti opazila ni.

— Vi torej veste, kdo smo mi, jaz in moji prijatelji? je izpregovorila po dolgem času. No, in kaj mislite o nas? Kaj govore o nas Francozi?

Junak je prebledel, zardel. Na eni strani se ni maral zameriti s kako nepremišljeno besedo tem maščevalnim ljudem, na drugi strani pa se je manj bratiti z morilci. Poiskusi je torej, da se izvije s prisposodob:

— Pravkar ste mi rekli, gospodična, da smo udje iste bratovščine, lovci na hidre, zmaje, trinoge in krvnike. Naj vam torej odgovorim kot ud skupne bratovščine svetega Huberta. In tu, glejte, vsaj jaz čutim ta-

ko, da se moramo posluževati celo proti zvezem samo poštenega orožja. Naš slavni lovec na leve, Jules Gérard, je streljal z eksplozivnim krogli — jaz kaj takega odločno obsojam in nisem nikoli storil. . . . Če sem šel nad leva ali panterja, sem se postavil pred žival, oko v oko, z dobro dvocevno karabinko v rokah in potem pumf-pumf v vsako oko eno kroglo.

— V vsako oko eno?! je vzkliknila Sonja.

— Nikoli še nisem strela izgrešil!

Bil je sam prepričan o tem. . . .

Dekle pa ga je gledalo z navnim občudovanjem in je vzkliknilo nehoti:

— To bi bilo vsekakor še najboljše. . . najzanesljivejše. . .

Naenkrat so se razganile veje in grmičevje, a nad njima se je odprla gošča, tako naglo, tako mačje tiho, da se je zazdelo Tartarinu, ki je imel baš polno glavo lovskih zgodb, da stoji na preži kje v sredi Zaccarja.

Bil je Manilov, ki je brez šuma planil s strmine k vozu. Njegove majhne stisnjene oči so žarele iz njegovega od robidovja razpraskanega obraza, njegova brada, njegovi kakor pasja ušesa na njemu viseči lasje so curkali od vode z vej. Zasopljn in s svojimi kratkimi, debelimi, obraščeniimi rokami opirajoč se na vrata kočije je rekel Sonji nekaj v ruskem jeziku, ta pa se je obrnila k Tartarinu in zahtevala s suhim glasom:

— Vašo vrv. . . hitro! . . .

— Mo. . . mo! vrv? je zajecjal junak.

— Brzo, brzo! . . . Saj jo dobite takoj zanj! . . .

In brez vsakega daljnjega pojasnila mu je pomagala s svojimi drobnimi orokovičeni mi prsti da se izvije iz svoje čudovite v Aviglonu spleteno vrvi. Manilov je grčič od veselja pograbil zvitek in izginil s prožnostjo divjega mačka v dveh skokih spet v grmovje.

— Kaj pomeni to? . . . Kaj nameravajo. . .

Bil je videti kakor besen. . . je zamrmral Tartarin, ne da bi si upal izreči vse, kar misli.

— Manilov besen! O, kakor se vidi ga ne poznate, gospod! Ni ga boljšega, bolj krotkega in postrežljivega človeka!

In kot značilno potezo te izredne narave je povedala Sonja s svojimi jasnimi, modrimi očmi, kako je ta njen prijatelj nekoč ko je moral po naročilu revolucionarnega odbora izvršiti zelo nevaren čin in je potem skočil na sanke, ki so ga čakale, da zbeži, — kako je takrat Manilov zapretil kočijažu, da takoj spet izstopi, pa naj se zgodi kar se hoče z njima, če ne neha pretepati in priganjati svojega konja, čeprav je bila rešitev odvisna le od njegovih nog.

Tartarin je bil mnenja, da je ta poteza vredna junaka iz starega veka. Potem pa, ko je pomislil na vse tiste ljudi, ki jih je bil žrtvoval ta Manilov uprav tako nezavestno, kakor kak potres ali bljuvajoči ognjenik, ki pa vendar ni dovolil, da trpi zaradi njega vprežen konj, je deklico preprosto vprašal:

— Ali je pri eksploziji zimske palače izgubilo življenje mnogo ljudi?

— Veliko preveč, je žalostno odgovorila Sonja. In edini, ki bi bil moral umreti je ušel!

Umolknila je, kakor da jo še vedno jež. O in kako lepa je bila s to svojo povečano glavico in s temi dolgimi zlatimi trepalnicami, ki so zasenčale njeno bledorožnato lice! Ves prevzet čara te mladosti in svežosti, ki jo je razširjalo okrog sebe to drobno čudno bitje, je bil Tartarin sam nase hud, da jo je nehote razžalostil.

— Vam, gospod, se zdi bof, ki ga bojuje mo, torej krivljen in nečloveški?

Te besede mu je rekla čisto od blizu, božajoč ga takorekoč s svojim dihom in pogledom. In junak je čutil, da omaguje. . . .

— Vi torej niste mnenja, da je dobro in opravičeno vsako orožje, če naj se osvobodijo narod, ki hrope, ki se duši?

— Brez dvoma, brez dvoma. . . .

— Ali se vam ne zdi, da bi bilo bolj pametno in bolj zanimivo, ako tvegate svoje življenje za veliko stvar, nego da ubijate le leve in plezate na snežnike?

— Stvar je taka, da . . . je odgovoril Tartarin ves zmeden, brez glave, ves iz sebe od blaznega, nepremagljivega poželja, da bi poljubil to vročo, prepričujočo ročico, ki jo je bila položila na njegovo roko, kakor tam gori, v tisti noči na Rigi-Kulmu, ko ji je obusval njen čevljiček. Naposled se ni mogel več obvladati — prijel je to orokovičeno ročico ter vzkliknil s svojim debelim, očetovsko prišrnim glasom:

Kulturni delavci take vrste so krivi, da bo izraz »kulturni delavci« kmalu — žalitev za kulturnega človeka.

Verjamem pa ipak: neki socialisti so še socialisti in zato niso avtonomisti; ti ne bodo glasovali za

aristokratske avtonomije, ampak za demokracijo, ki skrbi za onega najbolj, ki je podpora najbolj potreben, pa najsi je ta človek iz Ljubljane ali iz Skopja.

Dr. Fr. I.

Volitev župana in podžupana v Mariboru.

Maribor, 13. junija.

Danes ob 18. sklicano izredno jejo novoizvoljenega občinskega odbora je otvoril kot najstarejši občinski odbornik Karel Čeh s kratkim nagovorom na novoizvoljeni občinski odbor. Volitve je vodil okrajni komisar dr. Makar. Za skrutinatorja sta bila imenovana Fr. Žebot in Hojnik. Razen odbornika Vahtarja (JDS) so bili navzoči vsi ostali.

Pri prvih volitvah župana je dobil Grčar (soc. dem.) 17, Roglič (NSS) 9, dr. Leskovar (SLS) 7 in dr. Bernec (JDS) 6 glasov. Ker ni imel noben kandidat absolutne večine, so se vršile druge volitve, pri katerih je dobil Grčar 17, Roglič 15 in dr. Leskovar 7 glasov. Ker tudi sedaj ni imel noben kandidat potrebne večine, so se vršile ožje volitve med soc. dem. Grčarjem in narodnim socialistom Rogličem.

Grčar je dobil 21, Roglič pa 15 glasov. Za župana je torej izvoljen socialni demokrat Grčar, ki je izjavil, da sprejme izvolitev in da je pripravljen svoje službeno razmerje urediti tako, kakor predpisuje zakon.

Nato so se vršile volitve podžupana. Pri prvih volitvah je dobil soc. dem. Slanovec 17, narodni socialist 16 in dr. Bernec 6 glasov. Pri drugih volitvah Slanovec 17 in Roglič 22. Za podžupana je torej izvoljen narodni socialist Roglič, ki je sprejel izvolitev.

Pri volitvah za 4 svetovalce je dobil dr. Leskovar 33, Slanovec in Žebot pa vsak po 24 glasov. Na četrto mesto je bil izvoljen soc. dem. Krajnik.

Volitve so se izvršile popolnoma mirno ob pol 20.

Politične vesti.

== Vprašanje luke Baroš. Beograd, 13. junija. Ministrski predsednik Pašić je sklical konferenco, katere so se udeležili od radikalne stranke Ninčić, Simonović in Panojević, od demokratov Davidović, Krstelj, Kučić in dr. Zerjav, od samostojne kmetijske stranke dr. Vošnjak in Mermolja, od muslimanov Magolić. G. Pašić je na konferenci obširno referiral o predlogih italijanske vlade za reko in baroško luko. Do definitivnega sklepa na tej konferenci ni prišlo, ampak se je sklenilo, da bo o tem vprašanju odložila posebna konferenca na kateri bodo zastopane trgovske in obrtne zbornice v Zagrebu, Ljubljani, Senju in Splitu. Te konference se bodo udeležili tudi delegati paroplovnih in trgovskih organizacij v Primorju.

== Zemljoradniški klub v Beogradu. Beograd, 13. junija. Kako doznava naš dopisnik, bodo jutri obiskali poslanci zemljoradniškega kluba ministrskega predsednika Pašića, kateremu bodo izročili svoje izpovednice in sklepe o glasovanju za ustavo. Kako znano, je zemljoradniški klub sklenil, da bo glasoval za ustavo pod pogojem, ako vlada pristane na to, da se v prihodnjih naredbah ne uzakoni uredba o agraru in izplačilih. Pričakuje se, da bo g. Pašić stopil z zemljoradniški v pogajanja, da spozna njihove zahteve. Zemljoradniški klub še ni sklical glavnega odbora svoje stranke, ampak je informiral večino svojih poslancev o tej zadevi. Šele po končanih posvetovanjih poslancev s svojimi volilci, bo zemljoradniški klub definitivno sklepal o rešitvi tega vprašanja.

== Zemljoradniški poslanci pozivajo domov? Iz Beograda poročajo: Vsi nepopolni rešitve agrarnega vprašanja v ustavi so dospeli v Beograd vzmirljive vesti iz Bosne, Dalmacije in Vojvodine. Nezadovolnost je tako velika, da so bili zemljoradniški poslanci pozvani nujno domov in da so zapustili Beograd. V Beogradu je ostalo le par poslancev. Na jutrišnji seji konstituante bo podal zemljoradniški klub izjavo, da odklanja vsako odgovornost za posledice, ki bi mogle eventualno nastopiti.

== Demokratiki poslanci v Vojvodini. Beograd, 13. junija. Današnja »Demokrati« priobčjuje razgovor s poslancom Šečerom, ki je s tremi svojimi tovariši glasoval proti čl. 43. Šečerov je izjavil, da to dejstvo še ne pomeni izstopa iz demokratskega kluba, za kar ni nobenega razloga. — O tej zadevi je izdal demokratski klub komunikacijo, ki natančno razjasnjuje celo zadevo.

== Muslimani iz južne Srbije. Beograd, 13. junija. Ministrski predsednik Pašić je imel večeraj razgovor z muslimanskimi poslanci iz južne Srbije. Zdi se, da bodo muslimani iz južne Srbije glasovali za ustavo.

== Iz seje zagrebskega občinskega sveta. Zagreb, 13. junija. Na današ-

nji seji občinskega sveta se je na predlog zajedničarjev sklenilo, da se čita zapisnika zadnje seje pohvala mestnega zastopnika Kresića, ki je pohvalil prosvetnega ministra Pribečevića. Ta predlog je povzročil na demokratski strani veliko ogorčenje. Nato je dr. Politeo govoril o nevarnosti, ki preti luki Baroš in pozval župana, naj izroči vladi tozadevne zahteve zagrebskega mesta. Za tem se je čital dopis pokrajinske vlade o odklonitvi znane-nega protesta proti prosvetnemu ministru radi naredbe o predavanju zgodovine. Dr. Srkulj je izjavil, da je bozodnevni sklep na zadnji občinski seji vendarle koristil, ker je vlada to naredbo modificirala. Demokrati so odgovorili, da je vlada itak mislila na to brez ozira na sklep zagrebskega občinskega sveta. Nato se je čital dopis vlade o uničenju mandatov Stepana Radića in njegovega tovariša Martinca. Frankovec dr. Prebeg je predlagal, naj se ta dopis ne vzame na znanje in naj se preide na dnevni red. Zajedničar Božević pa je predlagal, naj se o tem sklepa na prihodnji seji in sicer radi tega, ker vsebuje dopis paragrafe, ki jih morajo mestni zastopniki preje proučiti, naker je večina 25 glasov sklenila odgovoriti rešitve vladnega odloka. Demokrati, dr. Politeo in socialisti dr. Adžija so glasovali proti!

== Nova dr. Trumbićeva akcija. »Večer« doznava, da je dr. Trumbić začel novo akcijo, da bi se prišlo do sporazuma z vsemi hrvatskimi in slovenskimi strankami. To misli izvesti s pomočjo Zemljoradniškega kluba, ki naj bi izvršil preisejo na vlado v vprašanju razdelitve države na oblasti.

== Italij. komisar na Reki. Ba-

kar, 13. junija. Danes je došel na Reko komisar italijanske vlade, da prevzame upravo in da sestavi novo vlado. Splošno se pričakuje, da bo to pospešilo konsolidacijo razmer na Reki in evakuacijo še neizpraznjenega ozemlja.

== Trst naj postane prosta luka.

»Edinost« prinaša članek, v katerem se bavi z nazadovanjem prometa v tržaški luki v zadnjih letih. Glasom statistike je značilni promet še leta 1913. 61.472.746 meterskih stotov, medtem ko je leta 1920. znašal samo 31.068.287 meterskih stotov, torej za polovico manj. Slabi promet je posledica slabe trgovske politike Italije, ki favorizira luko Genova in Benetke na škodo Trsta. Ker postane tudi Reka v kratkem resen konkurent tržaški luki, zahteva »Edinost«, da se proglasi Trst za prosto luko. — Tudi trgovska in obrtna zbornica v Trstu je objavila resolucijo, v kateri zahteva proglasitev Trsta za prosto luko, da zamore konkurirati z Reko. Tudi za Trst se zahteva iste ugodnosti, ki jih je dobila Reka na podlagi italijanske - jugoslovenskega sporazuma.

Telefonska in brzojavna poročila.

Italija in tirolski Nemci.

— d Rim, 13. junija. Tržaški »Piccolo« objavlja intervju z južnotirolskim nemškim poslancem Nicolussijem, v katerem je poslanec izjavil, da Nemci pri prestolnem govoru niso prisostvovali, ker so republikansko orijentirani. Na seji parlamenta v ponedeljek bodo podali zaobljubo. Nicolussi je opozoril na svobodo, katero so uživali Italijani v bivšem tirolskem zboru in zastopniki raznih narodov v državnem zboru ter je govoril o predlogu, v katerem se zahteva avtonomija južne Tirolske in oprosti-

tev prebivalstva od vojaške službe. Južni Tirolci se bodo podvržli zakonom in zahtevam sedanjosti, vendar ne bodo pozabili nikdar narodnih vezi.

— d Rim, 12. junija. Listi obče odobravajo prestolni govor. Vsi listi beležijo medklic tržaškega fašista Giunto: »Doli z Avstrijo!« pri klicu imena Toggenburg. Slovani in Nemci so podali zaobljubo italijanski. Kakor javlja »Piccolo«, je Toggenburg Giunto zaradi njegovega klica poslal svojo pričo.

Ustaja v Gornji Šleziji.

— d London, 13. junija. Posebni dopisnik lista »Times« javlja iz Gornje Šlezije, da so poljski člani

glasovalne policije pri izbruhu uporniškega gibanja večinoma pobegnili. V več primerih so zasvo-

žili svoje nemške tovariše ter se poslastili njihovega orožja in uniform. Tako se je zgodilo, da so celi batalijoni upornikov nosili uniforme glasovalne policije. Člani nemške glasovalne policije so prestopili k nemški samobran. Najtežja naloga medzavezniške glasovalne komisije bo, da zopet sestavi neestransko glasovalno policijo.

— d Varšava, 13. junija. Včr-

Slučaj na Bavarskem.

— d München, 13. junija. Mir in red se večeraj in danes nista nikjer kalila. Stavka delavstva v veleobrtih se nadaljuje, dočim mala in srednja podjetja obratujejo. Cestna železnica vozi tudi danes, in sicer je začela z nekaterimi omejitvami ob navadni uri. Železnice vozi torej normalno. Vlaki prihajajo in odhajajo redno. Kdo je izvršil atentat, še vedno ni znano. Kar se tiče

Austrija in Nemčija.

— d Pariz, 13. junija. Listi poročajo iz Wiesbadna: Začetkom razgovora z Loucheurjem je hotel začeti govoriti Rathenau o gornješkem predmetu, toda Loucheur je izjavil, da mu na tem političnem polju ne bo sledil. Rathenau je nato podal sliko gospodarskega položaja v Evropi in kritiziral 25odst. takse za nemški izvoz, čes da bi dal prednost sistemu višjih fiksnih anuitet, kakor je predvideno v pariškem dogovoru. Izjavil je, da bi se nudila Nemčiji možnost zadosti-

Boljševiška - turška zveza.

— d Varšava, 13. junija. Boljševiki so v Baku podpisali vojaški dogovor s kemalisti. Sovjetska Rusija je obvezana k vojaški pomoči

Z uspeh kavca sveta.

— d Budimpešta, 13. junija. Policija je ugotovila, da je bil Milan Popović, čigar truplo so našli razmesarjeno v nagyma-

raj so bile povsod ustavljene sovravnosti med nemškimi oddelki in gornješkimi uporniki. Razen neznanega streljanja med patrolami, vlada povsod mir. Medzavezniške čete nadaljujejo z zasedanjem nevarnega pasu.

— d Varšava, 3. junija. Italijanski polkovnik Pesengi je bil imenovan za načelnika policije v Gornji Šleziji.

napovedanega razširjenja splošne stavke po vsej Bavarski, prihajajo poročila iz Kemptna, Lindaua, Passaua, Leggendorfa in Lanzhuta, da se stavka deloma izvaja. Listi v teh krajih niso izšli. Izgredov ni bilo nikjer. Povsod je organizirano delavstvo sklicalo zborovanja, da se posvetuje o stališču, ki naj ga zavzame.

ti svojim obveznostim potem dobava materiala in z delom. Loucheur je opozarjal na možnost, da dobi Nemčija jamstvo zaveznikov za njeno eventualna posojila. Navajal je praktične težkoče, ki ovirajo naravno dajanje in poudarjal, da je neobhodno potrebno, določiti za nemške dobave sistem ne-stopnjevanjih plačil z razdelitvijo na kar največje število let. Opozoril je Rathenaua tudi na višino cen različnih nemških dobav.

Boljševiška - turška zveza.

zoper Armenijo in Grčijo. Rusija prevzame tudi prehranjevanje in oskrbovanje kemalistične vojske.

Z uspeh kavca sveta.

yaškem ribniku, žrtev pohotnega umora. Stotica, nekoga Aleksandra Kovaca so aretirali.

Iz ustavotvorne skupščine.

— d Beograd, 13. junija. Današnje seje ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 9.30. Po opravljenih formalnostih je skupščina opravila kratka vprašanja. Posl. Čirković (radikalec) je pral predsednika: Pred nekaterimi dnevi so poslanci Narodnega kluba izjavili, da ne bodo prihajali v skupščino in da ne bodo delali, vendar pa so prvi in najmarljivejši, kadar je treba pobrati dnevnice. Isto so izjavili tudi komunisti. Zato prosim predsedništvo, da stavi skupščini predlog, da se onim, ki ne prihajajo k sejam, ne izplačajo dnevnice. Predsednik Ribar je odzvonil, da bo v smislu poslovnika postopal proti poslancem, ki ne bodo vršili svoje dolžnosti. Za tem so nekateri ministri odgovorili na kratka vprašanja, potem pa so socialni demokrati podali izjavo. V soboto so istočasno z zemljoradniški zapustili skupščino, kakor tudi republikanci. Pozneje so uvideli, da je bil ves ta postopek neutemeljen in neupravičen ter so na tej seji poskušali naknadno utemeljiti svoj sobotni ko-

rak. Izjavili so, da ostanejo v skupščini. Posl. dr. Korun je čital izjavo, v kateri oči predsedniku, da ni bil objektivni. Izjava veli na koncu: Ako se bo s tem nadaljevalo, bodo socialni demokrati razrešili odgovornosti.

Predsednik dr. Ribar zavrača ugovore in veli, da se je vedno držal poslovnika. — Potem je zbornica prešla na debato o sedmem poglavju ustave. Posl. dr. Hohnjec je govoril za žensko volilno pravico in utemeljil znani predlog Jugoslovenskega kluba glede druge socialno - gospodarske zbornice.

V imenu zemljoradniškega kluba je govoril posl. Lažič, za njim pa narodni socialist Deržić, ki je govoril proti ukaznemu komitetu, trdeč, da vrši razmetitev oseba svojevoljno in da ima pred očmi samo strankarske interese. Kritiziral je določbe glede nameščenecv in apeliral na skupščino, da bi se javnim nameščenecv dala možnost, svojo službo vršiti vestno. Seja je bila zaključena ob 13. in je prihodnja odredjena za 16.

Iz naše kraljevine.

— Državna zdravilišča in pošta. Beograd, 13. junija. Na predlog ministra za narodno zdravje je odredilo ministertvo za pošto in brzojavo, da morajo imeti vsa državna zdravilišča pošto in brzojavno postajo.

— Obravnava proti dr. Šufflaju radi izjave. Danes se je nadaljevala razprava proti dr. Šufflaju in dr. Pročnja obtožbenec za odklonitev senata je bila zavrnjena. Takoj se je začela diti obtožnica. Razprava se je ob 12 prekinila in se bo nadaljevala jutri ob 8.

Neodrešena domovina.

— Protest tržaškega škofa proti nasilstvom v Istri. Tržaški in koperski škof Angelus je izdal v svojem zadnjem škofijskem listu precej pogumen protest proti nasilstvom v Istri. Pravi: Dolžnost mojega poklica je, da dvignem ogorčenje svoj glas s protestom proti nasilnim in žalostnim dogodkom, ki so se izvršili iz sovraštva proti posvečenim osebam in stvarim. Protestiram proti navalom, ki so se izvršili na cerkve, župnišča in župne

urade. Protestiram proti grožnjam, proti besnemu mučenju, pretepanju župnikov in kaplanov, ki so bili s silo iztirani in prisiljeni, da bežijo. Zapustiti so morali več kakor deset župnih in kapelanov, ki so tako sedaj oropane svetih opravil in duhovne pomoči. Protestiram kot škof, katerega dolžnost je, da varuje nedotakljivost cerkve in skrbi za spoštljivost cerkvenih oseb in ki se je dvignil v obrambo svoje črede, brž k oči prišli prvi glasovi o teh dogodkih. Škof poziva k bratstvu in k tesni združitvi v vzajemnosti in kar je še boljše, h krščanski bratski ljubezni. Ko sem dobil natančna poročila, sem pri pristojnih oblasteh odločno zahteval popravilo in odškodnino za cerkve, urade in osebe. Oškodovanim sobratom je treba pomagati, zato odpiram pobiranje, darujoč 2000 lir in upajoč, da bodo sledili vsi moji duhovniki brez razlike narodnosti mojemu vzgledu. V takem tonu je pisan ves protest. Čita se prav lepo, ali še lepše in mnogo bolj krščansko bi bilo, ako bi se bil gospod tržaško-koperski škof Bartolomasi pravočasno pobiral pri poklicnih oblasteh, da bi se ne bile vršile fašistovske lopovščine proti duhovnikom in cerkvam. Tako pa moramo reči k silno slovesnemu protestu samo to, da zvoni tržaški škof po toči.

Svečana otvoritev Italijanskega parlamenta.

— Rim, 12. junija. Večeraj je bil svečano odprt italijanski parlament. Vse mesto je bilo polno občinstva, hč še okrašeno z zastavami, vojaštvo razpostavljeno na glavnih cestah, ki vodijo k parlamentu. Ob 8. uri so sadonele salve in težkih topov. Okoli 10. ure je bila zbornica polna poslancev in raznovrstnega občinstva. Glavna pozornost je bila obrnjena na jugoslovenske in nemške poslance ter na fašiste. Kinematografski stroj je posnel prihajajoče poslance in senatorje. Jugoslovenski poslanci so vstopili v zbornico ob 10.25. Pet minut na to sta prišla kralj in kraljica s spremstvom. Zbornica je kralja in kraljico burno pozdravljala. Naši in nemški poslanci

so bili mirni in tihi. Tudi fašisti se niso udeležili pozdravljanja. Ministrski predsednik Giolitti čita na to posemna imena poslancev. Pri imenovanju poslancev Albanee zadonijo klici »Viva l' Istria«, pri imenu Banelli »Viva Trieste«, pri imenu Krekich »Viva Dalmacija«, ki je poklical komunist Misiara, so zadoneli klici »V smrt s njimi!«. Kralj se je pri zadnjem klicu zamejval. Jugoslovenski poslanec Lavrenčič je položil prvi prisego, pri čemur se je čul samoten glas »Viva Gorizia!«. Za Lavrenčičem so prisegli ostali poslanci jugoslov. nar. stranke. V zbornici je bil tudi nemški poslanec prof. Toggenburg, glede katerega se je bil tržaški Giunto slovesno zaklaj, da

ga ne pusti v zbornico. Giunta se je omejil sedaj samo na ogromen vzklík: »Abbasso l' Austria!«, ko je Giolitti prečital Toggenburgovo ime.

Prestolni govor.

Nato je čital kralj prestolni govor. Iz tega pomembamo: Po dolgi vojni, ovedeni z zmago, je prišla Italija na vrh svojih Alp, ki se spuščajo v krogu h Kvarneru. S Trstom in Tridentom se pridružuje zopet tudi naš Zader s staro in novo ljubeznijo k Italiji in hoče biti na drugi obali Jadranskega morja njeno žarišče civilizacije in kulture ter posredujevalce za plodonosne sporazume med pomirjenima narodoma. Moj pozdrav naj velja zastopnikom novopriklapljenih pokrajin, svobodno izvoljenih od onega delavnega ljudstva, katero povezuje in krepi Italijo. V takšnji narodni skupščini dobe živo in večno rimsko tradicijo, ki izliva različne ureditve in različne kulture v enoto, ki nikdar ne pomeni podjarmljenja. Kralj se je bavil na to z zunanjjo politiko, ki pojde lojalno za tem, da oblaži navzkrižja med strastmi in koristmi, ki bi imela vedno pred očmi povzdigi italijanskega naroda, ki pride samo po ravni in varnih poteh pravega mira do sreče, do katere ima pravico po krvavih večerajšnjih žrtvah in po trdem jutrišnjem delu. Velikanska vojna je ustvarila izjemno gospodarske razmere. Gospodarski prehod k normalnim razmeram se ne izvrši brez neprijetnih naporov. Naloga parlamenta je, da pomaga in olajšuje ta prehod. Zbornica in vlada morata vztrajno nadaljevati delo obnovitve. Državni organi morajo dokazati, da so pripravljeni na vse mogoče pogoje in omejitve ter da postanejo gibljivejši in samostojnejši. Samo tako bo mogoče rešiti nujno vprašanje ureditve gospodarskega stanja uradnikov in nameščenecv, od katerih je odvisen vojni del državne moči in ugleda. Vojaka in mornarica že kačeta, da se zna prilagoditi novim finančnim in socialnim potrebam. Zbornica bo imela nalogo, vojaške organizacije urediti v končni obliki. Da bo to preurejanje možno, mora parlament posvetiti svoje delovanje povzdigi industrijskih in poljskih delavcev. V državi ne more biti demokracije, ako ni tudi gospodarji ako življenje doleže prelosto z demokracijo mislijo. Zbornici bo posebna naloga, da okrepi združbe in s tem ustvari nove oblike združnega delovanja, da dovoli delavskim slojem, da se pripravijo za težko nalogo vodstva gospodarskega delovanja. Duševna in moralna izobrazba ljudstva je vrhlin, ki varuje demokracijo pred zmotami demagožstva. Vlada in zbornica bosta morali pridno, pristrano in neutrudljivo skrbeti za šolo. Država bo morala dati na kulturnem polju vsem iniciativam, ki tolažijo vse struje narodne zavesti, največje svobodo, ne da bi se pri tem opustila potrebna previdnost. Prestolni govor se obrača na to k slogi in disciplini. Država bodi izraz skupne volje, močna nasproti nedovoljenim zahtevam, pravilna nasproti vsem, mora biti višja sila, ki ima držati pretrane strasti v mejah zakona. Država na oblast mora imeti svoj temelj v disciplini državljanov. Italijansko ljudstvo mora čutiti, da je disciplina neobhodno potrebna za tečajno delo obnovitve. Imam zaupanje, da bo Italija zapala iz svoje stare in nove zgodovine primerno pouke in da si bo našo ljudstvo s svojo krepko roko znalo natvariti novo srečo.

Prestolni govor je bil sprejet s velikim odobravanjem. Nato je kralj odšel berno pozdravljen, naker je ministrski predsednik Giolitti proglasil, da je imenovan Njegovega Velikanstva otvorjena 26. zakonodajna skupščina. Seja se je končala s burnim klicanjem fašistov: »Eja, eja, alalale! Fašisti so se sapeli svojo pesem »Glovinazza«, nato se je dvorana izpraznila.

Dneve vesti.

V Ljubljani, 14. junija 1921.

— Prestolonaslednik regent Aleksander v Ljubljani. K notici priobčeni pod tem naslovom v večerajšnji številki, pripominjamo, da je prestolonaslednika regenta Aleksandra pozdravil na kolodvoru v imenu vojaške oblasti tudi komandant Dravske divizije g. polkovnik Vučević.

— Zdravstveno stanje Nj. Vel. kralja Petra. Presbiri objavila naš stopni buletin: Poročilo zdravniške komisije o zdravstvenem stanju Nj. Vel. kralja tekom današnjega dne (13. t. m.) se glasi: Na pljučih pojavi zapaljenja razcepjen, samo na osnovnicah je še malo šuma. Dihajo 40 v minuti, žila 78, dobro, mdrakavost ustnic in jezika manja, temperatura 36,2, otekline manja, splošno stanje dobro.

— Koroško vprašanje. Pretekli petek je priobčil beogradski »Balkanc« tole brzojavko iz Pariza: »Dne 3. t. m. je veleposlaniška konferenca v Parizu odbila prošnjo naše vlade o reviziji pogodbe z Avstrijo kot neumestno. Naš poslanik pokojni dr. Vesnić je zahteval v imenu naše vlade, da bodi naša meja na Koroškem Drava. Že mesec dni je dr. Vesnić skušal prepričati zaveznike, da je zahteva naše vlade upravičena. Vsi njegovega vzemanja se je nahajalo to vprašanje do njegove smrti v docela ugodnem štadiju. Toda takoj drugi dan po njegovi smrti je bilo vprašanje

rešeno in že 2. t. m. je bila naša vlada obveščena, da se naj naša kraljevina drži pogodbe, ki se mora spoštovati. Naša vlada mora skrbeti za naslednika dr. Vesniča, katerega izguba se že sedaj čuti. — V nedeljski številki razpravlja »Balkan« zopet o koroškem vprašanju in piše: »Kdo je kriv tega neuspeha na veleposlaniški konferenci v Parizu? Vrlo jasna stvar: Jugoslovanski odbor. Jugoslovanski odbor je tisti, ki je našo vlado in mirovni delegaciji v Parizu kategorično zavrnil, da je narodna zavest na Koroškem silno razvita, da je vsled tega treba sprejeti plebiscit. In naša vlada je pod sugestivnim pritiskom ljudi, ki so poznali in morali poznati pravi položaj na Koroškem, pristala na plebiscit, dasi so ji zavezniški pred plebiscitom nudili mnogo boljše pogoje, kakor jih je donesal plebiscit in kakor jih sedaj zahteva kraljevska vlada zopet pod pritiskom istih ljudi... Ti slabi svetovalci, ki so glavni povzročitelji naše katastrofe na Koroškem, nimajo več pravice, dajati svojih svetov. Dolžni smo spoštovati mirovne pogodbe po vzgledu Srbije, ki si je znala pridobiti v mednarodni zajednici glas lojalne in zrele državne celine. Tega renomeja ji ne smejo ubiti ljudje, ki ga niso ustvarili. Ko pride čas, da se po pravilo napake, ki so bile tako fatalne, potem naj naši državni zahtevajo popravilo zadane nam krivice. Bodimo odkritostni: Naša zahteva je došla predčasno, če tudi je pravična. Ona se mora izpolniti, toda takrat, kadar bo po zakonu pogodine upravičena.« — O koroških poslancih, ki so pretekli teden prišli v Gradec v zadevi plebiscitnega pokreta na Štajerskem, poroča »Parlamentarische Korrespondenz« iz Celovca: »Deželni upravitelj dr. Lemisch je kot vodja odposlanstva navedel vzroke, zakaj Koroška ne soglaša s tem, da se prireja ljudsko glasovanje ločeno po deželah. Poudarjal je, da obstoja v krogih slovenskega obmejnega prebivalstva namen za vpad od časa, ko je Koroška na temelju plebiscita zopet prešla v posest avstrijske republike, da torej tega načrta ni povzročil šele pokret za združenje s Nemčijo. Velika nemška ljudska stranka se odposlanstva ni udeležila. Iz poteka pogajanj je jasno razvidno, da koroško odposlanstvo nikakor ni pritiskalo na to, da bi Štajerska ne smela glasovati za združenje s Nemčijo.« — Navajamo vse te vesti v informacijo naši javnosti, naglašamo pa, da vkljub tem vestem koroško vprašanje še vedno ni odstavljeno s dnevnega reda.

— **Odstopnost politnega direktorja.** Direktor sa pošto in brojarij g. dr. Janko Debelak je odpotoval danes kot delegat v komisiji za ureditev pomorskih poštovnih zvez na Jadranu v Dalmacijo, od koder se povrne najbrže šele koncem tega meseca. Za to čas odpadejo pri njem sprejemni stranki.

— **Promocija.** V četrtek dne 9. t. m. je bil na češki univerzi v Pragi promoviran g. Ivo L. Rudolf iz Kranja za doktorja vsega zdravljenja.

— **Raspisano nemško društvo.** Društvo »Freiwilige Feuerwehr in Baidenhofen« (v Vusenici) je raspisalo iz državnih interesov.

— **Iz Višnjegore nam pišejo:** Občinski odbor je sklenil v današnji prvi seji na predlog demokratskih odbornikov sledeče, za kar prosimo, da brezplačno objavite v svojem listu: Predlagamo, da se črta kot častnega meščana dr. Šusteršiča in dr. Lampeta ter da se takoj odstranijo njihovi slike. Mesto Višnjagora smatra, da bi bila sramota, ako bi se nahajalo ime dr. Šusteršiča, narodnega izdajalca, med častnimi meščani, oboja njegovo ostudno gonjo proti bratrom Srbom ter pozivlja vso slovensko javnost, da ga črtajo vse druge občine, kjer se to še ni zgodilo. Ker se o tem dr. Šusteršič ne more obvestiti, naj se ta sklep objavi v slovenskem časopisu. Demokratični odborniki so predlagali in je bilo sprejeto z njihovimi glasovi. Občinski odbor mesta Višnjegore ločeno oboja gibanje avstrijskantske pol. struje, ki zavaja nepoučeno ljudstvo s geslom avtonomije, da bi ga s tem pritegnila protidržavnemu rovarstvu, ki se skriva pod tem geslom in neti plemensko sovraštvo. Obč. odbor mesta Višnjegore soglaša s samoupravo, predvideno v ustavnem načrtu vlade, ki se razpravlja sedaj v ustavotvorni skupščini. Odborniki SLS so se odstranili, pri tem je ostal samo župan in pet demokratskih odbornikov, s katerimi je bil predlog sprejet. Za predlog o izključitvi dr. Šusteršiča so delno glasovali tudi pristajali SLS, samo da bi se sklepa ne objavilo v časnikih in pristavili,

da dr. Lampe ni bil časten meščan. Predlog pa je bil v celoti sprejet, ker ima odbor SLS samo 4, dočim ima JDS 5 glasov.

— **Kdo škoduje duhovščini?** Pišejo nam: V nedeljo popoldne je v cerkvi sv. Petra v Ljubljani od 15. do 17. ure čakalo pet strank na krst. Omenjeno župnijo opravljajo štirje gospodje, vendar ni bilo mogoče dobi niti enega. Baje je bil eden tistih krstov napovedan za tretjo in eden za četrto uro. Na opetovano iskanje privihra okoli 5. ure eden izmed gospodov in burno ter jezo vrže kloboček od sebe ter se spravi godrnjaje na sveto opravilo. Jeza se je v božjem služabniku še pomnožila, ko ga je nekdo, dve uri čakajočih, v nevolji opozoril na njegovo dolžnost. Tako se pripravljajo delnici sv. zakramentov na sveto opravilo. Ako dotični gospod meni, da bo na ta način vcepil ljudstvu spoštovanje do duhovščine in njihovega opravila, se moti. Svetovalci bi mu, naj se gre drugega rokodelstva učiti, da ne bo žalil verskega četa ljudi, ki imajo krst otroka še vedno za sveto dejanje. Nemara so bili gospodje zaposleni pri orlovski prireditvi. Prav toda eden bi pa vendarle moral ostati doma za vse slučaje. Kaj pa, ako bi kdo obolet in zahteval duhovnika?

— **Obsojen Oreš.** Pri kazenskem senatu mariborskega sodišča je bil obsojen trgovski pomočnik Ivan Kmetec na dva meseca težke ječe, ker je ponorel v prvem slovenskem konzumnem društvu v Mariboru iz blagajne orlovskega odseka vsoto 3446,15 K.

— **Zagoreni služi.** Svoječasno so listi javili, da je v Beogradu na zagoreni način izginil poštnoambulantni uradnik oficijant Ivan Simončič, rodom Ljubljancin, ki je vozil ambulanco Ljubljana - Beograd. Govorili so, da je postal žrtvijo zločinske roke. Nekateri so v svoji bujni fantaziji snali takoj na ta dogodek nazivati grozne stvari. Sedaj javljajo, da se Ivan Simončič nahaja v beografski zaporih. Beografska policija je uvedla postopanje glede njegove identifikacije in je ljubljansko policijsko ravnanje poslalo vse njegove slike. Proti Simončiču je uvedena obširna preiskava zaradi velikih ponesreč. Uspeh preiskave še ni znan.

— **Nizke cene živini in visoke cene mesa.** Na živinskem sejmu 6. t. m. na Bregu pri Ptuj in 7. t. m. v Ptuj so mesarji kupovali živino po 10 do 12 kron žive teže, a prodajajo vedno še po 26 do 35 K kilogram.

— **Velika tatvina lesa.** Iz št. Vida pri Ptuj se nam poroča: Orožnikom iz postaje Breg pri Ptuj se je posrečilo priti na sled velikim tatvinam lesa iz graščinskega gozda Turmeže pri Ptuj. Kot krivce je orožništvo izsledilo upravnika Krušiča in pa gostilničarja Vinko Pernata pri sv. Vidu pri Ptuj.

— **Zastrupil se je v Clevelandu v Ameriki mlad slovenski fant Josip Bogotin.** Bil je zdrav in dobre volje, delal je pridno, zato je njegova smrt vsakega presenetila. Nihče si ne more razlagati, kaj ga je pravzaprav znalo v smrt. Pokojnik je bil član društva »Kubinka«.

— **Arrestirani tatovi koles.** Zadnje mesece so bile v Ljubljani številne tatvine koles. Zgolj slučaj je sedaj nanesel, da je policija prišla pri tatove koles. Prijeti so bili in sodišču izročeni: ševčarski pomočnik Miha Lipovšek in brata Jernej in Janez Jelen. Ukradena kolesa so dalje prodajali.

— **Dramatski odsek šentjakobkega naprednega društva igra danes v torek sveder ob pol 9. Strindbergovo dramo »Pelikan« v svoji gledališki dvorani Florjanske ulice 27/L, poleg Florjanske cerkve. Sedaj po 5, 4, 3 in 2 dinarja. Stojnice 1 dinar.**

— **Vpisovanje v plavalni odsek ženskega telovadnega društva v Ljubljani.** se vrši v telovadnici I. državne gimnazije v sredo in soboto, 15. in 18. t. m. od 17. do 18.

— **Zdravstveni izkaz mestne občine Ljubljane.** V četrtek dne 29. maja do 4. junija t. l. se je rodilo v Ljubljani 26 otrok in sicer 22 moških in 13 ženskakega spola. Med njimi je bil samo en mrtvorjenec. Umrlo je v tem času 24 oseb in sicer 8 moških in 16 žensk, med njimi je bilo 11 tujcev. Za življenjsko slabostjo je umrl 1, za jetiko 6, za srčno hibo 8, valed raka 1, valed nalezljivih bolezni 3, valed drugih naravnih smrtnih vzrokov 10. Od nalezljivih bolezni je bil prijavljen samo 1 slučaj griže.

— **Raspisane tobačne trafike.** V »Uradnem listu št. 64 so raspisane do dne 1. julija tobačne trafike za nastopne kraje na bivšem Štajerskem: Drevograd št. 21; Gomilsko št. 10 in 55 v davčnem okraju Celje (obe trafiki se združita v eno samo novo trafiko); Buče št. 72 in Sv. Peter pod Svetimi gorami št. 76 v davčnem okraju Kozje; Pristava št. 2 v davčnem okraju Ljutomer; Maribor, Meljska cesta št. 41; Bistrica pri Rušah št. 6, Zlateška vas št. 65 in Rance št. 52 v davčnem okraju Maribor; Plešivec št. 80 v davčnem okraju Šoštanj; Rošnja št. 1. Spodnji Velovlak št. 25 in Naraplje št. 8 v davčnem okraju Ptuj; Male Rodne št. 7 v davčnem okraju Rogatec; Žiče št. 7 in 17 v davčnem okraju Komlje (obe trafiki se združita v eno samo novo trafiko).

— **Čirkus Renlow ima popolnoma nov spored.** Med najzanimivejšimi točkami je »Mornar ob brodolomu«, ki ga izvaja Mr. Rorhan na konju na 10 metrov visokem mlatu. Vratolomni trokolski prizori na prednici vzbujajo veliko pozornost in začudenje. Ravatelj Renlow nastopa s svojimi modernimi dreširanimi konji. Miss Marietta pa prelomi težko železno verigo kakor da bi bila navadna vrvice. Najlepše pa je balanciranje Juliete in Krista na lestvi v zraku. Predstave se vršijo vsak dan svačer ob 21.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Opera:

Torek, 14. junija: Scherzade. Red E. — Kriza v mariborskem gledališču. Iz Maribora nam poročajo: Kriza v narodnem gledališču je neizogibna. Ravatelj Nučič je izjavil, da bo v slučaju prihodnje sezone ostala le še drama. Ljubitelji gledališča so začeli akcijo z odločno zahtevo, da se mora gledališče celo izpopolniti. Gledališče potrebuje primerne gospodarske uprave s popolno kontrolo vseh dohodkov. Ravatelj Nučič, ki ima vso upravo v svojih rokah, bo najbrž podal ostavko.

— **Za varstvo umetnin.** Dokler se ne izda državni zakon o varstvu umetnin, je odredila deželna vlada z odobritvijo ministra za prosveto to-le: Vsi predmeti zgodovinskega, umetniškega ali drugega kulturnega pomena, ki so v območju deželne vlade za Slovenijo, najsi so lastnina zasebnikov ali javnih zavodov in korporacij, ustanov, društva itd., se stavi pod varstvo deželne vlade za Slovenijo, poverjenitvo za uk in bogocastje. — Tem predmetom se prilegajo posebno: starine (antikviteti), slike, miniaturne, risbe in grafična dela, kipi, reliefi, svetinje (kolajne medalje), star kovani denar, gobelini in drugi izdelki umetne obrti, arheološki in prazgodovinski predmeti, stari rokopisi itd. — Navedeni predmeti se smejo z ozemlja Slovenije izvažati le s privolitvijo poverjenitva za uk in bogocastje. — Javne korporacije in društva, javni zavodi, ustanove itd. smejo take jim lastne predmete prodati ali na kakršenkoli način odsvojiti le s privolitvijo poverjenitva za uk in bogocastje. Vsaka odsvojitev in prisvojitev, ki se zgodi brez take privolitve, je neveljavna. — To se ne nanaša na dela še živečih in tistih umrlih umetnikov, ki od njih smrti še ni poteklo 20 let. — Prestopek izvozne prepovedi kaznujejo politična okrajna oblastva s denarno globo do 20.000 K ali z zapornim do šestih mesecev. Z zakonom kaznuje se tudi vedno izreče, da zapade predmet kaznjivega dejanja v prid državi. Tistega, ki namenoma prestopi prepovedi predajati navedene odsvojitve ali prisvojitve ali ki se pokaže vedoma okorišča iz prepovedanega dejanja, kaznuje politično okrajno glavarstvo s denarno globo do dvakratne vrednosti predmeta ali zanj doseženega izkupila ali pa z zapornim do treh mesecev. Tudi se sme izreči, da so odsvojeni predmeti zapadli v prid državi.

— **Plamen.** Izšla je 11. številka tega ilustriranega lista, ki prinaša pred vsem zanimive posnetke iz XIX. umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Nadalje prizore iz premiere igre Frana Kosca »Mrakovice« v dramskem gledališču v Ljubljani in druge ilustracije. Vsebinska je nastopna: I. Zorec: Zmote in konse gospodične Pavle; V. F. Jelenc: Jugoslovanske dobrovoljstvo; G. Strniša: Čebelarjeva, R. Petruška: Zunaj tuli veter; S. K.: Obup in G. Strniša: Elviri (pesmi); »Zadnji ženin naša Koprničec Rada Murnika in z ilustracijami alikarja S. Santla. D. Inkostri: Kapital in delo v zvezi z jugoslovansko dekorativno umetnostjo (z mnogimi slikami jugoslovanskih motivov). M. Kunčič: Spomin, S. S.: Še malo ur in G. Strniša: Razodetje (pesmi); I. Suchy: Črta iz francoske revolucije, pod črto: I. S. Oreš: Pašti in zanke (nadaljevanje). — Politična kronika, Razno, Tine Debeljak: Zimska želostna in kot privesek »Moderni poetični kometic iz zbirke hipermodernih poetov. Naroda se v upravi: Ljubljana, Kongresni trg 19. Četrtna naročnina 36 K, posamezna številka 6 K.

— **Vesolje slovar tujih besed.** Pod naslovom »Vesolje rječnik stranih riječi« izide v založništvo knjigarne »Braća Stipan« v Ogulinu na Hrvatskem. Obsegal bo kakih 50 tiskanih pol (800 strani), a cena mu bo v predboji (še se naprej naroči) 150 kron. Takoj dela (vsaj v večjem obsegu) dosej nismo imeli; izdaje bo ustrezalo brezovni potrebi.

Sokolstvo.

— **Prvi sokolski nastop na Pragerskem.** ki se je vršil v nedeljo, dne 12. t. m., se je obnesel slajno. Ideja Sokolstva in narodna misel je zmagała silajno tudi v tem nekdanjem slovenskem kraju.

— **Štiri soja gospodarskega odseka ljubljanskega Sokola se vrši v četrtek 16. t. m. ob 20. zvečer v Narodnem domu.** Prosimo polnoštevilne udeležbe!

Turistika in sport.

— **Plavalni odsek ženskega telovadnega društva v Ljubljani.** prične delovati 15. t. m. Plavanje bo poudarjalo priznana plavalca gospa Skalarjeva na športnem prostoru »Ljubljanskega športnega kluba« (šolarna) in sicer dva dopoldnova v tednu proti mesečnemu prispevku 40 K, nedeljsko 10 kron vplatinje. Sprejemajo se dekle od 10. leta dalje. Prijave sprejema g. Skalarjeva v telovadnici I. drž. gimnazije v sredo in soboto 15. in 18. t. m. od 17. do 18. ure. Sprejelo se bo do same 20. junija.

— **Nogometni program v juniju.** 18. in 19. t. m. igra proti Iliriji S. K. »Sturme« iz Grada, prvak Štajerske in priznani prvorazredni avstrijski klub. — 23. t. m. poseti Ljubljano kombiniran team Francoske nogometne federacije. Turneje Francozo je organiziralo in deloma finansiralo francosko zunanje ministrstvo. — Za 29. t. m. se pogaja Ilirija s poznanim S. K. Union, Žilkov - Praga.

Najnovejša poročila.

ODLOČITEV ZARADI PLEBISCITA NA ŠTAJERSKEM.

— **Dunaj, 13. junija.** Včeraj in danes so se vršila v Gradcu zaupna pogajanja glede plebiscita na Štajerskem. Izid teh pogajanj ni znan, v parlamentarnih krogih pa smatrajo za toliko kakor gotovo, da se Štajerci pritisku z Dunaja in Celovca ne bodo vdali in vstajali na svojem prvotnem sklepu, da se izvede plebiscit glede združitve z Nemčijo dne 3. junija.

REŠKO VPRAŠANJE REŠENO.

— **d Bakar, 13. junija.** Danes je prispel semkaj podpredsednik reške vlade dr. Blasič, ki je sporočil, da je reško vprašanje rešeno. Davi je došel na Reko podadmiral Mosconi ter prevzel vojaško diktaturo z obveznostjo, da bo napravil na Reki v roku 14 dni brezpogojno mir in red, da bo mogla priti v mesto reška vlada, ki je bivala sedaj v Bakru. Pojutrišnjem pride v Bakar predsednik reške vlade Zanella.

IZREDNI KOMISAR ZA REKO.

— **Rim, 13. junija.** Reški župan Bellasich je imel dolga posvetovalja s člani komisije za določitev mej reške države, z mornariškim ministrom, nadalje so se vršile seje na Consultu, pri katerih je bil navzoč tudi Zanella. Razpravljalo se je o notranji situaciji na Reki in o sporazumu z Jugoslavijo glede pristaniške uprave. Italijanska vlada se je glede na notranji položaj na Reki odločila, da pošlje ta izrednega komisarja. Ta komisar, kateremu izročijo Bellasich državno oblast, bo imel posebno nalogo, pomiriti duhove in nataviti med strankami vzdržno razpoloženje za koalicijsko vlado. Za komisarja je imenovan poveljnik Foschini, ki je že odpotoval na Reko.

IZPRAZNITEV TRETJEGA PASU V DALMACIJI.

— **d Šibenik, 13. junija.** Po izjavi civilnega komisarja Bonfantija zastopnikom naših oblasti izgleda, da bo evakuacija tretjega pasu sledila v najkrajšem času.

ZASEDBA ŠIBENIKA PO NAŠIH ČETAH.

— **d Šibenik, 13. junija.** Predsednik ob 19. so Italijani zapustili Šibenik. Pred njihovim odhodom sta izročila civilni komisar Bonfantini iz Zadra in general Barbalich zastopnikom naše vlade podpredsedniku dalmatinske pokrajinske vlade dr. Desnica in generalu Milojeviću mesto. Ob 19. so Italijani zapustili obal, medtem ko so naši vojniki vkorakali v mesto ob 19.30. Bili so sprejeti z nepopisnim navdušenjem. Vojaki so korakali med množico naroda, ki jih je burno pozdravljala. V mestu je bila zvečer velika razsvetljava, glavna svečanost pa se je vršila v nedeljo popoldne. Ob 5. zjutraj je bil že ves Šibenik na nogah. Mesto je bilo okrašeno z zastavami. Svečanosti je prisostvovala velika množica naroda tudi iz okolice. Računajo, da je bilo navzočih nad 30.000 ljudi. Ob 9. je kmoli velik sprevod po mestu s Sokoli na čelu, ki so jim sledili konjeniki, vse vojaške godbe, ognjemci in vojniki. Ko je prišlo vojaštvo na Poljane, kjer je bil postavljen velik slavolik, je prvi pozdravil vojsko predsednik občine dr. Smolčič, za njim pa sta govorila podpredsednik vlade dr. Desnica in general Milojević. Godba je ob tej priliki odsvirala vse tri himne, pevski zbor pa je odpel »Bože pravde«. Zatem je sledilo izročitev darov. Ga. Rajna Kriva je izročila prekrasno svilen zastavo z napisom »Karagjorgjeviću, jugoslovanskemu osloboditelju, žene grada Šibenika, Ga. Darinka Hiljadica je predala lep srebrn kovorec vence z napisom »Našim osloboditeljem, haram Šibenika. Deca je izročila polkovniku Domjanoviću, ki je vodil vojsko.

Gospodarske vesti.

— **d Zagreb, 13. junija.** Devize: Berlin 212-213, Italija izplačilo 709 do 712, ček 706-0, London 542-00, New York kabel 145-145.75, ček 143-00, Pariz 1148-1155, Praga 200 do 201, Dunaj 22.20-22.25, Budimpešta 58-58.50, Valute: Dolarji 141.50 do 143, avstrijske krome 23-00, carski rublji 30-35, francoski franki 0-1140, napoleondori 458-461, nemške marke 214-215, romunski lei 223-225, italijanske lire 703-0, češkoslovaške krome 196-202.

— **g Občni zbor »Kranjske hranilnice«.** Včeraj se je vršil občni zbor »Kranjske hranilnice. Bil je 100. Iz računskega zaključka je razvidno, da je imela Kranjska hranilnica koncem leta 1920. 69.276.922 K vlog. s kapitaliziranimi obrestmi so se vloge povzdale za 8.608.267 K, dočim je število vlagateljev padlo za 549. Hipotečna posojila so se v preteklem letu zmanjšala za 7.164.964 K, enako posojila občinam in korporacijam, ki so znašala samo 1.027.819 K. Vrednostnih papirjev je imela hranilnica za 44.123.863 K, vendar so v tej svoti započena tudi vojna posojila, ki jih je imela hranilnica prvotno za 34 milijonov kron, od katerih je pa že odpisala toliko, da znašajo le še 27 in pol milijona kron, torej četrtno vseh vlog. Pri svojem kreditnem društvu je imela hranilnica izposojen znesek 1.944.837 K, pri bankah pa 9.325.913 K. Rezervni sklad je znašal 4.450.295 K. Čistega dobička je bilo 69.575 K. Redi vojni posojili sta

srebrno kovorovo velico. Ko so vojniki korakali skozi mesto, so bili povsod sprejeti z največjim navdušenjem ter jih je množica obsipala s cvetjem. Se tekom nedelje je vojaštvo odšlo v Skradin, danes v ponedeljek pa je zasedlo Benkocav.

NAREDBA O DELAVSKEM ZAVAROVANJU.

— **d Beograd, 13. junija.** V ministrstvu za socialno politiko je definitivno izdelana naredba o zavarovanju delavcev za slučaj bolezni, smrti in nezgode. Posebna osrednja uprava bo vodila popolnoma avtonomno zavarovanje delavcev, Pri spevke za zavarovalni fond za slučaj bolezni in smrti bodo vplačevali polovico delavci, polovico pa delodajalci. V fond za rente v slučaju trajne nesposobnosti bodo plačevali samo delodajalci z ozirom na nevarnosti, katerim so delavci izpostavljeni v njihovih podjetjih. Naredba bo podpisana še te dni.

STANOVANJSKA NAREDBA ODOBRENA.

— **d Beograd, 13. junija.** Pred nekoliko dnevi je ministrski svet odobril stanovanjsko naredbo za vse pokrajine, izvzemši Srbijo in Crnogoro. Po tej naredbi bo najemljena površina za štirikraten iznos predvojne najemnine.

BELA LINDER IZGNAN IZ PECUHA?

— **Budimpešta, 14. junija.** Kakor poročajo z Dunaja, je jugoslovanska vlada izgnala iz Pecuha bivšega vojne ministra v kabinetu Karolya, Belo Linderja s 350 njegovimi pristajali (ter jih odpremlja do avstrijske meje. Večina teh izgnancev se je napotila na Dunaj.

PROTEST PROTI VOLITVAM V ISTRI.

— **Rim, 13. junija.** Socijalistični poslanci predložijo abornici protest proti veljavnosti volitev v Istri. Protest je podprt z dokumentiranimi dokazi iz raznih krajev Istre. Navedeni so podrobno razni slučajni nastanki, kršenja volilne svobode, napadov, groženj itd. Tudi jugoslovanski poslanci predložijo alicen material, da so pokazali, kako krivično in Italije nepravilno so bile volitve v Istri.

RUSIJA ODSTOPILA AMERIKI POLJANSKI OTOK KAMCATKO IN DVE POLJANSKI BAZI.

— **London, 13. junija.** »Evening Standard« prinaša iz Novega Jorka govor z Wanderlipom, ameriškim špekulantom, ki je dobil od ruske vlade vojaško, poljedelarsko in gozdarsko koncesijo na teritoriju 400 kvadratnih milj, ki obsega polotok Kamcatko in dve poljanski bazi. Wanderlip pravi, da jedra izmed teh baz, Avatkal, je ogromen pristan, ki more obsesti vse svetovno brodovje in ki ima naravno obrambo, močnejšo od gibraltarske. Druga baza je v bližini Vladivostoka in more služiti ladjam in zrakoplovom. Trgovska koncesija bo trajala 60 let, pomorska pa vedno. Pristan Avatkal vsebuje končno nad vsem severnim delom Tihiga morja.

BOLGARSKE DEMONSTRACIJE NA DUNAJU.

— **Dunaj, 14. junija.** Pri včerajšnji predstavi Bernhard Shawovih »Helden« v šenbrumskem gledališču so se ponovile demonstracije bolgarskih dijakov proti igri v še hušiti meri kakor pri premieri. Skupina bolgarskih dijakov, kakih 130, je skušala z vrščem, življenjem in krivicami preprečiti predstavo. Med dijkami in publiki je prišlo do spopada in je šel močno ojačena policija zamagla iztrgati iz dvorane kričalce. Predstava se je sicer nadaljevala, vendar je še večkrat prišlo do burnih prizorov med občinstvom.

nje hranilnice ni baš ugodno, vendar je skrbjeno za več kot zadostno kritiko, kor ima hranilnica celo vrsto hiš, ki daleko reprezentirajo večjo svoto, kot kor pa je bila postavljena v bilanco za lanske leto. — Na občnem zboru je prišlo do živahne debate valed tega, kaj je predsednik g. Dragotin Hribar kritiziral odredbo finančnega ministrstva, da se naj odslej računa v dinarjih. V to debato so posegli Ogrin, finančni svetnik Zeje in Anton Kristan, ki je zagovarjal odredbo finančnega ministrstva.

— **g Kmetijski tečaj za učitelje.** Poverjenitvo za kmetijstvo priredi v četrtek dne 18. julija do 27. avgusta t. l. šest tedenski kmetijski tečaj za učitelje naš kmetijski šoli na Grmu. V ta tečaj se sprejemajo posilci iz vse Slovenije pod sledečimi pogoji: 1.) da imajo najmanj pet let ljudskoskolske učiteljske prakse in usposobljenostni izpit iz ljudske šole; 2.) da so s kmetijto doma, oziroma da so se s kmetijstvom že praktično počeli; 3.) da so se po svojem dosežanem delovanju pokazali posebno zanimanje in dobro voljo za kmetijski pouk; 4.) da so iz krajev, kjer je upati, da se najprej ustanove kmetijsko - nadaljevalni tečaj in 5.) da napravijo koncem tečaja izpit o predani učni tvarini in si pridobe s tem izpričevalo učne usposobljenosti za strokovni pouk na kmetijsko - nadaljevalnih tečajih. Prosilci naj poleg tega navedejo (brez priloge) in prošnji tudi vse drugi običajne podatke glede starosti, rojstvenega kraja, dovršenih let, doseganega službovanja, kakor tu

di glede tega, ali so oženjeni ali so samci. V tečaj sprejeti učitelji dobe na zavoju prosto oprebo, obstoječo iz proste hrane (zajutrek, kosilo in večerja brez vina) in prostega stanovanja. Med tečajem je pouk nepretrgan (brez dopustov) in so imajo tudi nedelje porabiti za poučne ekskurzije. Sprejeti udeležniki se morajo z reverzom zavezati, da se bodo točno udeleževali pouka in ravnali v vsem po odredbah ravnateljstva. Prošnje za sprejem v kmetijsko tečaj je vlagati naravnost pri poverjenstvu za kmetijsko v Ljubljani in sicer najkasneje do 30. junija t. l. Za štajerske učitelje se bo izposloval potreben dopust.

— g Kmetijsko predavanje v Celju bo v nedeljo dne 19. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v salonu gostilne celjskega Narodnega doma. Predaval bo dipl. agr. A. Jamnik o razvoju rastlin, njih hranitvi in o sredstvih za doseganje večje produktivnosti. Kmetovalci, udeležite se tega podučnega predavanja!

— g Kmetijski pouk po deželi bo poverjenstvo za kmetijsko po možnosti podpiralo in ga prirejalo ob nedeljah in drugih priložnih dnevih. Kmetijske podružnice, zadruge, županstva in drugi v poštev prihajajoči interese, ki želijo dobiti za svoje prireditve kmetijske predavatelje, naj se obrnejo pravčasno na poverjenstvo za kmetijsko in naj naznanijo, kdaj in za kake prilike želijo dobiti predavatelja. V prošnji, ki naj bo primerno podprta, naj se navede tu-

di, ali se ima vršiti predavanje jutraj ali popoldne. Interesenti morajo preskrbeti voz od zadnje železniške postaje in skrbeti tudi za zadostno udeležbo od strani kmetovalcev. Prošnje na poverjenstvo za kmetijsko v Ljubljani je treba pravčasno predložiti, najbolje en mesec prej, da bo mogoče vse pravčasno ukreniti in objaviti.

Ljubljanska porota.

Rodbinska tragedija.

Zaslišanje obtoženke. Po prečitani obtožnici je pričelo zaslišanje obtoženke. Emilija Verhunc je lahko in odkrito pripovedovala vse važne momente svojega življenja. Bila je hči rudarja, ki je delal do smrti na Westfalskem v rudnikih v Horstu se je seznanila z rudarjem Ivanom Verhuncem. Pred vojno sta prišla na Kranjsko in se naselila v Medvodah. Mož je bil naniž zelo ljubosumen, vedno se je prepiral in jo močno prepeval. Po polomu 1918 mu je utekla na Nemško k svoji materi. Tam je delala v rudnikih težka dela. Imela je 55 mark na dan, da je zamogla prehraniti sebe in otroke. Koncem leta 1920 se je z materjo in otroci povrnila v Ljubljano. Med tem časom je mož Ivan Verhunc živel s svojo priležnico Antonijo Zontar. Na pustni torek sta se okoli 7. zvečer napravila na veselico izvoščakov v Tivoliju. Bila je tam večja družba. Mož je bil vesel in dostojen. Tudi je ž njim večkrat plesala. Ob 3. jutraj sta se vračala domov. Potoma in na stanovanju se je

začel prepir zaradi »Tončke«. Prepir je postal vedno hušji. Hodil je po sobi gor in dol, vsedel se je na posteljo in vedno samo govoril o Tončki. Vstal je, odprl predal nočne omarice in segel po samokresu. Vzkliknila sem: »Daj samokres iz roke! Segla sem po samokresu. Ruvala sva se po sobi. Prišla sem za samokres z obema rokama. Ne vem, kako je prišlo. V trenutku se je sprožil petelin. Mož se je zgrudil. Samokres sem vrgla na tla. Zagledala sem rdečo kri... Zbežala sem ven v temo. Sama ne vem, kako je do tega prišlo. Prišla sem k Tomšičevim in rekla: »Janeza me ustrelila... Izvedenjski izvid. Sodna izvedenja zdravnika dr. T. I. čar in dr. E. Mayer sta podala izvedenjsko mnenje. Smer kroglice je bila vodovodna. Šla je skozi levo senco, možgane in je obušila v desnem zatilniški kosti. Smrt je nastopila takoj. Predsednik dr. Papež jima je predložil zagovor obtoženke. Izvedenja ne izključujeta te možnosti. Izpovedbe prič. Na to so bile zaslišane številne prič. Priče Ana Sačič, Anton Salmič, Ciril in Helena Tomšič so pripovedovale o zabavi v Tivoliju in neposrednih dogodkih po groznem dejanju. Emilija je prišla k Tomšičevim in kratko povedala, da je ustrelila moža. Šli so potem skupno na stanovanje. Tam se je obtoženka zgrudila na divan in omedlela. Bila je vsa prepadena. Priče okol. nadzornik Vinko Logar, nadstražnik Rogelj in okr. nadzornik Jože Habe so opisali prve vtise po dejanju in kako so odvedli obtoženko v zapore. Priča Černe je označila značaj ustreljenega. Zahajal je v njih gostilno. Bil je ve-

seljak in velik humorist, zelo zabaven. Harmonika je rad igral. Tudi ostale priče so povedale nekatere zanimivosti iz moževega življenja. Bil je prej rudar, a po vojni se je bavil s prekupevanjem poljskih pridelkov. Večkrat je dejal: »Če mi denarja zmanjka, se takoj končam!«

Po končani procesualni formalnosti so porotniki zanimali vprašanje glede krivde uboja z 8 »ne« in 4 »da«. Nato je predsednik dr. O. Papež razglasil oprostitno sodbo. Emilija Verhunc je bila takoj izpuščena. Občinstvo je sodbo sprejelo z odobravanjem. Na hodniku pred dverano je izida razprave nestrno pričakovala 72letna mati z dvema sinčkoma. Dečka sta venomer izpraševala mater: »Kdaj pride mamica? Brez nje ne gremo domov!« Pretresljiv je bil tudi prizor, ko je hči po dolgem času zopet poljubila svojo mater in pritisnila na grudi svoja sinova z vso materinsko ljubeznijo.

Mariborska porota.

— Velika obmejna afera iz Prekmurja. Pod predsedništvom višjega sodnega svetnika Ravniharja se je pričelo v ponedeljek 13. t. m. drugo porotno zasedanje v Mariboru. Kot prva razprava je na vrsti velika obmejna afera iz Prekmurja. Na zatožni klopi sedita Ana Kocan in njen sin Juri, ki sta obtožena, da sta lani 26. junija pomeverila madžarskima Svabama Schleglu in Kebru 99.000 K. Oba sta namreč prišla nakupovat konje ob meji ter šla z dovoljenjem naše straže v Kocanovo hišo, da si pogasita žejo. Kocanova jim je pravila,

da jima bo vzela naša straža ves denar, na kar sta izročila Kocanovi 99.000 K. ki ji je spravila v vrečo in ovila okoli telesa ter rekla, da jima vrne denar proti napitnini 1000 K Svaba sta odšla na določeno mesto onkraj meje, toda kmetice ni bilo od nikoder, nakar sta zadevo javila naši vojaški oblasti. Kocanova zatrjuje, da so ji denar ukradli naši vojak, kar pa se je izkazalo za neresnično kakor tudi njena podobna trditev, da jo je oropala neka naša patrulja. Njen sin Juri pa je isti dan popoldne zamenjal v Murski Soboti 72.000 K. K razpravi, ki je določena za ponedeljek in torek, je povabljenih 28 prič.

Poizvedba.

— Najdena so bila na stopniščih Narodne tiskarne očala. Doba se v uredništvu.

— Zgubila se je v petek zvečer od Starega trga do Lattermannovega drevoreda zlata verižica s črnim pasom. Ker je stvar drag spomin, se najditelj naproša, da jo odda proti nagradi upravi »Slov. Narodae«.

— Izgubila se je v nedeljo popoldne ročna torbica (Perltasche) od gostilno Novak (Speckhügel) od remize. Najditelj naj jo odda v našem upravnistvu.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Žensko in deško kolo
se ceno proda. Smolc, Glince 6, tov. Vojnovič & Cie. 4050

Več izurjenih šivilj
se sprejme. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 4074

Proda se na zelo prometnem kraju na vogalu, križišče treh cest,

hiša s kovačnico
pripravna tudi za vsako drugo obrt. Kupec dobi takoj stanovanje. Poizve se na Glinceh št. 74 pri Ljubljani. 4070

delavcev
sprejmejo „Strojne tovarne in li-varne d. d.“ v Ljubljani. 4084

Hiša in hlevi
v dobrem stanju, zraven vrt, njiva travnik in gozd, na jako lepem prostoru na Gorenjskem, se po zelo ugodni ceni proda zaradi preselitve. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4071

Perico za 1 do 2 dni v tednu potrebujem. Plača in oskrba dobra. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 4078

Sobo išče
mlad, inteligenten, samec, Rus. Ponudbe pod „Intel. Rus N. 4079“ na upravo Slov. Naroda. 4079

Prodajalka
želi službe v mestu ali na deželi. Je tudi izurjena šivilja. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „dobra moč/4082“.

Haloška vina!
Gostilničarji in vinotrčci, ki bi radi dobrih, pristnih naravnih vin, prav kakršna so zrasla, naj se obrnejo na podpisane vinogradnike in zaupnika za dobra haloška vina. Dobi se lahko več vagonov, dokler ne bo prepozno in sicer po dnevnih cenah od 20—24 K na vagon, pa tudi manj. **Martin Korenjak**, posestnik vinogradov itd. v Bukovcih št. 11, pošta Ptuj. 4055

Želim mesta potnika
Istotako vstopim kot skladiščnik v kako večje trgovske podjetje. Ponudbe pod „Potnik 4077“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 4077

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja ob boleznih in prerani smrti naše nepozabne hčerke in sestre

Štefanije

izrekamo tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo za častno spremstvo na zadnji poti pokojne sl. ravnateljstvu, proforskemu zboru ter gđ. gojenkam učiteljskega in sploh vsem udeležencem, dalje gg. učiteljskimom za lepe žalostinke in njeni gđ. součenki za ginitivni govor ob odprtem grobu. Prav prischna hvala tudi za darove prekrasnih vencev in šopkov ter drugih daril v počaščenje njene spomina. Vsi ti mnogobrojni dokazi odkritosrčnega sočutja nam lajšajo prenašati nenadomestljivo izgubo.

Ing. Ivan Sbrizaj z rodbino.

Zahvala.

Za izkazano sožalje ob priliki izgube našega nepozabnega soproga, brata, svaka, strica in zeta, gospoda

Janeza Malenškega

izrekamo vsem najsrčnejšo zahvalo.

Prav posebno se zahvaljujemo goslinemu društvu in telovadnemu društvu „Sokol“ v Trebnjem za častno spremstvo, trebnjskemu pevskemu društvu za krasni žalostinki ter vsem, ki so draga pokojnika spremili na zadnji poti.

Trebnje-Ljubljana, 13. junija 1921.

Zalujoci ostali.

išče se za takojšnjo dobavo 20 000 komadov
deščič za zaboje.

Dimenzije: stranice: dolžina 51 1/2 cm, višina 22 1/2 cm, čelo: višina 22 1/2 cm, širina 20 1/2 cm. Cenj ponudbe z navedbo cene na uprav. Slov. Naroda pod „Deščice/4062“. 4062

V lepi vili

z velikim krasnim parkom v bližini Ljubljane se odda v najem za vso sezono stanovanje s 3 opremljenimi posrejljmi, s servišem in srebrnino za 4000 dinarjev celo sezono. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 4037

Motor

na surovo olje (Rohölmotor) 6 HP, Waholovski, skoro nov, se ceno proda z vsemi pritliklami. **Klančnik & Kompara, tovarna mizarskih izdelkov, Maribor.** 4008

Zagrebački paro i umjetni mlin

brzojavi: „PARNMLIN“ Zagreb, preporučuje uz veoma povoljne cijene svoje izvrstne proizvode: pšenični zdrob (griz), brašno (moko) i mekinje, kukuruzni griz brašno i mekinje, ječmenu kašu (ješpren) brašno i mekinje, razeno bijelo i krušno brašno i mekinje, nadalje kukuruz u zrnu sa svojega skladišta u Zagrebu. 3788

Trgovska moč,

z večletno prakso v organizaciji, obratnem knjigovodstvu, skladiščnem knjigovodstvu, preračunavanju stroškov, kalkulaciji in statistiki; samostojen slovenski, hrvaški in nemški doiznik, zeli svoje sedanje mesto spreminiti. Ponudbe pod „Spremenja 4066“ na upravo Slov. Naroda. 4066

Zdravilno kopališče

Gleichenberg, Stajersko.

Postaja Feldbach. Sezija Maj - oktober.

Zdravi katere, naduho, emfizem, srčne bolezni itd.

Izborna zdravilna sredstva. Dobra prehrana. Znamenita zdravilna vrelca. Konstatinov in Emin.

Pojasnila in prospekte daje

Zdraviliščna komisija Gleichenberg.

Bogdan Zobenica
Mila Unšuldova

poročena.

Xosinj - - - - Rajhenburg

v juniju 1921.

Brez posebnega obvestila.

Zdravnik išče zaposlilivo in pošteno
starejšico za 1 1/2 ure dnevno. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 4064

2 krepka inteligentna učenca
s primerno šolsko izobrazbo sprejme tvrdka **Breznik & Fritsch, trgovina z železnino.** 4046

Iščeta se 2 dobro izveščana čevljar-ska pomočnika. Plača od kosa (akord) čevljarji mojster Boh. Bistrica 130, Gorenjsko. 4081

Sprejme se dobro izurjen krojaški pomočnik
pri Jakobu Smerajcu, krojač, Opekarska cesta 31. 4080

Veliko ključavničarstvo
na stroje, krasno posestvo v mestu na prodaj. Potrebno K 500.000. Naslov **Karol Breznik, Celje, Dolgo polje 3** 4038

Proda se lep namizni štetičnik, še nov, in avtomatični grafični, telefon. Proda se tudi nekaj trave za rokošenje. Vidi se v Hradečkem vasi št. 84. 4068

Nov voz parizkar

z lestvami se ceno proda pri Josipu Medenu, kovaču Tesarska ulica št. 8, dvorišče g. Jerančiča. 4045

Na prodaj različna posestva, graščinska posestva od 64 — 300 oravlov, kmetijska posestva od 2 — 50 oravlov z vsem inventarjem, trgovske hiše, gostilne in mesarije, krasna manufaktura trgovina v Mariboru, hiše, vile, n. l. in, tovarne, parni mlin in parna žaga na polnojarmanik, veleposstvo na Hrvatskem in vinogradska posestva. Obrnite se na **Karola Breznika, Celje, Dolgo polje 3.** 3640

Gospodinjo išče

višji oficir za svojo družino z odraslimi otroki. Ponudbe pod „Gospodinja 4061“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 4061

Vabilo

na **redni občni zbor**
Slovenske Socialne Matice,

r. z. z. o. z.,

ki se bo vršil

dne 28. junija t. l. ob 4 uri popoldne v prostorih Slovenske Matice na Kongresnem trgu št. 7 v Ljubliani z naslednjim DNEVNIM REDOM:

- 1.) Poročilo upravnega sveta in nadzorstva.
- 2.) Potrdilo letnih računov.
- 3.) Volitev upravnega sveta in nadzorstva.
- 4.) Slučajnosti.

Če bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem kraju in z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal pri vsakem številu.

V Ljubljani, dne 11. junija 1921.

Upravni svet.

Kdor hoče okusiti izvrstno vino iz vinogradov bana Jelačića, naj pride v gostilno

pri „Majarončku“
na Stari poti št. 1.

Gorka in mrzla jedila. — Gostom na razpolago velik senčnat vrt z električno razsvetljavo. — Za obilen obisk se priporoča **Marija Malnarič.**

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Pri podpisnem sodišču v sobi št. 26 se vrši dne

24. junija 1921 ob 10. uri dopoldne

javna dražba nepremičnine vlož. št. 461 kat. občine Radovljica, to je hiša št. 2 v Radovljici z gospodarskim poslopjem, dvoriščem in sadnim vrtom tik kolodvora v Radovljici.

Izključna cena 80.000 K. — Ponudbe pod to ceno se ne sprejemajo.

Polovico izkupila je plačati takoj, drugo polovico pa tekom enega meseca na roki sodišča.

Ostali pogoji se smejo vpogledati pri podpisnem sodišču med uradnimi urami.

Kr. okr. sodišče v Radovljici,
oddelek I., dne 11. junija 1921.

Poslovodja

želi premeniti službo; more se tudi udeležiti kot družabnik z 200.000 K pozneje eventualno s trikratnim zneskom. — Ponudbe na upravnistvo Slovenskega Naroda pod „Poslovodja 4001“.

! Važno za grosiste !

Dovoljujemo si opozarjati gg. grosiste na to, da imamo v Trstu veliko zalogo tkanin in prej na debelo.

Zaloga nam je vedno bogato asortirana za vse predmete zlasti za volnate in polvolnate moške blagove.

Sedaj imamo v zalogi veliko partijo grebenastih (kamgarnastih) blagov za jesen in zimo ki jih nudimo lahko po brezkonkurenčnih cenah.

Interesente prosimo za cenj. obisk

ZOROVINI & MICOEVICH,
Trst (Trieste) Via Torre Bianca 29.

Amoniak tekuci i bez primjese

u mjedjenim bocama neto 20 kg za **HLADIONE**, — **PIVOVARE**, — **TVORNICE LEDA** t. l. d. odmah dobavivo. — Tražite specialne ponude

„ORIENT“ **Chemische Industrie und Handels A. G.**

Wien I., Fleischmarkt 1. Brzjavaj „Drindus Wien“.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prežernova ulica šte. 50, v lastnem poslopiu.

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana. Telefon šte. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, pred-ujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.